

Ingezonden

Naar aanleiding van ons artikel casuïstiek — (1963) huisarts en wetenschap 6, 117 — over een mogelijk verband tussen spontane pneumothorax en ulcuslijden mochten wij van 21 collegae meldingen ontvangen over waarnemingen in hun huisartspraktijk. Enkele inzenders wezen op bekende verbanden tussen ziekten van de luchtwegen en van de tractus digestivus, zoals bij de mucoviscidosis en het opvallend vaak gecombineerd voorkomen van maaglijden en chronische bronchitis en emfyseem.

Inmiddels verscheen ook het proefschrift van de internist Th. J. Vervaat, „De spontane pneumothorax” (Groningen 1963). Bij dit proefschrift is onder meer als stelling opgenomen: „Er is een positieve correlatie tussen het gegeneraliseerde emphysema pulmonum en het ulcus pepticum.” Over een positieve correlatie tussen spontane pneumothorax en het ulcus pepticum is door ons in de literatuur echter niets gevonden.

Uit onze correspondentie met collega Vervaat kwam diens suggestie naar voren bij een nader onderzoek over het verband tussen spontane pneumothorax en ulcuslijden, uit te gaan van patiënten met chronische aspecifieke respiratoire aandoeningen (C.A.R.A.) en niet uitsluitend van patiënten met een spontane pneumothorax, aangezien hij deze laatste aandoening, althans in een groot deel der gevallen, ziet als een gevolg van een bestaande ziekte, behorende tot de C.A.R.A.

Blijft voor ons dan echter de vraag in hoeverre er nog een onderscheid moet worden gemaakt tussen spontane en niet spontane of symptomatische pneumothorax. Bij de bewerking van het ons toegezonden materiaal hebben wij dit trachten te doen. Een aantal ons gemelde gevallen van pneumothorax betrof duidelijk „niet spontane” pneumothorax, zoals bij tuberculose en emphysema pulmonum. Wanneer wij de gemelde gevallen en onze eigen waarnemingen rubriceren komen wij tot het volgende staatje:

	Pneumothorax			
	Spontaan		Niet-spontaan	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Geen maagklachten	14	4	—	3
Wel maagklachten, maar geen duidelijk ulcus vastgesteld	7	—	—	—
Ulcus aangetoond	10	—	1	—
Totaal	31	4	1	3

Grofweg gesproken had dus meer dan de helft van de gemelde mannelijke pneumothorax-patiënten maagklachten; bij meer dan de helft van hen werd een ulcus aangetoond. Bij de gemelde vrouwen kwamen geen maagklachten voor. Het is niet mogelijk uit deze getallen conclusies te trekken. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat degenen, die de combinatie ulcus/pneumothorax in hun praktijk hebben waargenomen, eerder op ons artikel zullen hebben gereageerd dan degenen, die dit niet waarnamen. Wij zijn in elk geval niet de enigen die deze combinatie observeerden. In onze getallen zijn op 35 gevallen van spontane pneumothorax tien patiënten met een röntgenologisch of operatief vastgesteld ulcus.

Het lijkt de moeite waard een nader onderzoek in te stellen naar het gecombineerd voorkomen van beide aandoeningen. Dit zal echter een vrij groot onderzoek vereisen, waarbij bijvoorbeeld een groep pneumothorax-patiënten met een controlegroep zal moeten worden vergeleken. Aan een en ander zal heel wat werk vastzitten. Een dergelijk onderzoek zou kunnen worden uitgebreid tot een studie over het verband tussen aandoeningen van de luchtwegen en de tractus digestivus.

Mogelijk schuilt hierin een promotie-onderwerp. Aan ons ontbreekt voorlopig de tijd voor een dergelijk onderzoek. Mocht iemand hiervoor voelen dan zouden wij hem willen

verzoeken met ons in verbinding te treden. Ook collega Vervaat is gaarne bereid zijn materiaal ter beschikking te stellen. Inmiddels danken wij nogmaals de inzenders hartelijk voor hun bijdragen.

F. J. A. Huygen
W. J. Chr. van Gestel

Nascholing

PRAKTIKUM DIAGNOSTIEK EN THERAPIE IN DE ALGEMENE PRAKTIJK

Aangemoedigd door de grote belangstelling, welke daarvoor ten vorige jare bleek te bestaan, heeft de Commissie voor de Artsencursus Rotterdam ook in het voorjaar van 1964 cursussen georganiseerd. In het programma van deze cursussen is voor het eerst opgenomen de cursus laboratoriumdiagnostiek voor de huisarts. Daartoe is men gekomen op grond van de overweging dat het gemak, waarmee gebruik kan worden gemaakt van het te Rotterdam aanwezige klinisch chemisch laboratorium — het maakt het de huisarts mogelijk veel patiënten zelfstandig en zonder onnodige verwijzingen te behandelen — het gevaar met zich brengt, dat ook de eenvoudige bepalingen niet meer door de arts zelf worden uitgevoerd, ofschoon de zelfstandige beoordeling van de resultaten soms van groot belang kan zijn voor de patiënt. Deze cursus, die op drie verschillende plaatsen wordt gegeven door een internist en een biochemicus, is enerzijds op deze zelfwerkzaamheid van de arts gericht, anderzijds kan de arts kennis maken met de meer ingewikkelde laboratoriumdiagnostiek, waarbij het volgen van de uitvoering van de bepalingen een juiste interpretatie van de uitkomst zal bevorderen.

Andere onderwerpen welke in deze voorjaarscursus aan de orde komen zijn receptuur voor de huisarts, oor-, neus- en keelziekten, resuscitatie en E.H.B.O., chirurgische diagnostiek, dermatologische diagnostiek en röntgenpraktikum.

De cursussen — in totaal tien — worden in de maand maart gegeven en vergen één uur per week in de namiddag; het aantal cursisten is beperkt tot maximaal acht per cursus.

PRAKTISCHE DERMATOLOGIE VOOR HUISARTSEN

Op 24 en 25 april a.s. zal in het Boerhaave-kwartier te Leiden een cursus praktische dermatologie voor huisartsen worden gehouden. Het programma voor 24 april is: M. K. Polano, Leiden: opening; K. E. Malten, Arnhem: beroeps-eczeem; G. Smeenk, Leiden: contacteczeem; G. A. W. Verspijk Mijnsen, Leiden: huidafwijkingen bij werkers in bloembollenbedrijven; D. J. H. Vermeer, Amsterdam: huidveranderingen door wassen; R. Kooy, Den Haag: fotodermatosen; M. K. Polano: beoordeling van therapeutische resultaten in de dermatologie; D. Suurmond, Leiden: gebruik van corticosteroiden in- en uitwendig bij dermatosen; C. H. Beek, Den Haag: gebruik van antibiotica in- en uitwendig bij dermatosen; P. Kanaar, Leiden: symptomatologie en behandeling van schimmelaandoeningen; F. J. Prins, Leiden: compressie-behandeling bij veneuze ulcera cruris; P. Kanaar: dermatologische receptuur voor de huisarts; D. Suurmond: plaats van de röntgen-therapie in de dermatologie; W. A. Herrmann, Leiden: medicamenteuze exanthenen.

Op zaterdag 25 april: M. J. Woerdeman, Amsterdam: benigne huidtumoren; M. K. Polano, maligne huidtumoren; D. Suurmond: psoriasis. De ochtend wordt besloten met een paneldiscussie, waarvan de bedoeling is om van verschillende

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Bijdragen worden bij voorkeur tegemoet gezien in machineschrift, in duplo, met toepassing van een brede kantlijn en op ten minste anderhalve regel afstand getypt. Men besluite het artikel met een korte samenvatting.